

خبری از تصویب لوایح حمایتی از حقوق محیط زیست و محیط بانان نیست

مرگ طبیعت در راهروهای دادگاه‌های غیر تخصصی

مسئولان محیط زیست خواستار دادگاه تخصصی شدند

عکس: مهدی حسینی / شهرود

مجلس برای تصویب نهایی لایحه؛ به دلیل وجود بندهایی در آن برای انجام امور کارشناسی، تحویل قوه قضائیه شده است. در این لایحه آمده است: دادگاه‌ها و دادسراها مکلفند پرونده محیط بانانی که در حین خدمت به شهادت می‌رسند یا مصدوم می‌شوند، بدون نوبت رسیدگی کنند. علاوه بر آن محیط بانان نیز می‌توانند از حمایت قانونی در خصوص حمل سلاح، همچنین قانون حمایت از کارکنان دولت بهره‌مند باشند. شاید تصویب این لایحه در حمایت از محیط بانان بتواند برخی از مشکلات و خواسته‌های آنها را برطرف کند.

تحت تعقیب هستند یا در زندان به سر می‌برند. این حقوقدان به‌خلاف قانون در این مورد اشاره کرد و گفت: ما نیازمند قانون هستیم. تا زمانی که قانون گذار برای دفاع از محیط زیست قانون جدیدی تبیین نکند، همه تابع عموماًت هستند. مجلس باید برای اصلاح قوانین موجود و تبیین قوانین جدید در مورد محیط زیست و محیط بانان هر چه سریع‌تر اقدام کند تا خلأها و نکات مبهم در آن برطرف شود. با توجه به بررسی‌های انجام شده در دولت، همچنان لایحه حمایت از محیط بانان به مجلس ارایه نشده است. پس از کار کارشناسی در کمیسیون اجتماعی دولت و قبل از فرستادن به

افراد قابل نشده است. اما نکته این است که گاهی محیط بانان یا کسانی که در مقام حفاظت محیط زیست اقدام می‌کنند، ممکن است در اقدامات خودشان ضوابط و مقررات مربوط را رعایت نکنند. به‌طور مثال اگر قانون گذار به آنها اجازه نداده که از اسلحه علیه شکارچی استفاده یا شکارچی را با اسلحه تهدید کنند، در صورت وقوع این اتفاق، اقدام محیط بانان مصداق جرم می‌شود. به همین دلیل بسیاری از اقداماتی که محیط بانان انجام می‌دهند، مشکلاتی برای آنها به وجود آورده است. برخی از محیط بانان به جرم قتل عمد یا عدم پرداخت دیه،

موجود برای رسیدگی به پرونده‌های محیط بانان به «شهرود» گفت: بحث رسیدگی به جرایم در آیین دادرسی کیفری مطرح می‌شود. در نحوه اقدامات خودشان ضوابط و مقررات مربوط را رعایت نکنند. به‌طور مثال اگر قانون گذار به آنها اجازه نداده که از اسلحه علیه شکارچی استفاده یا شکارچی را با اسلحه تهدید کنند، در صورت وقوع این اتفاق، اقدام محیط بانان مصداق جرم می‌شود. به همین دلیل بسیاری از اقداماتی که محیط بانان انجام می‌دهند، مشکلاتی برای آنها به وجود آورده است. برخی از محیط بانان به جرم قتل عمد یا عدم پرداخت دیه،

مهرنشوش گرگانی - شهرود حقوقی | این روزها همه ما که در کلاتشهرها زندگی می‌کنیم با مشکل آلودگی هوا مواجه هستیم. بیشتر روزهایی که از خانه بیرون می‌آیم شاهد هاله‌ای خاکستری زیر سقف آبی آسمان شهر هستیم. همین آلودگی هوای شهرها باعث شد تا چندی پیش در خبرها بخوانیم که پرنده‌های مهاجر دیگر مثل سابق به تهران نمی‌آیند. آلودگی هوا، تنها یکی از عوامل آلودگی محیط زیست است. اگر خبرهای مربوط به محیط زیست را پیگیری کنیم؛ هر ماه از تخریب یا آتش‌سوزی جنگل‌ها، هر هفته از درگیری محیط بانان یا شکارچیان غیرمجاز و خبرهایی از این دست روبرو می‌شویم. مسأله آلودگی محیط زیست، یکی از مهم‌ترین مسائل ناشی از تمدن انسانی در جهان امروز به‌شمار می‌رود. ضرورت اهمیت به عوامل آلودگی‌های محیط زیست، حفظ و نگهداری از آن و همچنین حیات وحش نیاز به توجه همه؛ اعم از مسئولان و مردم دارد.

شاید همین امر باعث شد تا هفته گذشته در آیین برگزاری سی‌ودومین جشنواره موسیقی فجر، گروه کر نامیرا و گروه کر فیلاز مونیگ ایران قطعاتی را پیرامون دفعه‌های محیط زیستی و زندگی انسان‌ها روی زمین به‌صحنه بردند و از خشم و عصبانیت انسان در برابر زمین با زبان موسیقی سخن گفتند.

نابودی محیط زیست و نقش انسان در نابودی آن، شکار بی‌رویه حیوانات هم‌راه با لحظه مرگ آنها بر اثر اصابت گلوله، نقش گازهای گلخانه‌ای و آسیب‌های زیست محیطی

آقای ...

آن، خودکشی دسته‌جمعی حیوانات و فجایع انسانی ناشی از پدیده شوم جنگ از جمله مضامینی بودند که در تصاویر به نمایش درآمده در این کنسرت پیش شد. اما با توجه به اهمیتی که تمام اقشار جامعه، به‌خصوص هنرمندان و فرهیختگان محیط زیست کشورمان قابل می‌شوند و همچنین تلاش مسئولان برای رفع مشکلاتی که این امر به وجود آورده است، هنوز محیط زیست کشور با مشکلات فراوانی مواجه است.

محیط زیست خواستار دادسراهای تخصصی

چندی پیش معاون محیط زیست دریایی سازمان حفاظت محیط زیست، در همایش حقوق سبز (حقوق محیط زیست) خواستار ایجاد واحدهای تخصصی دادرسی محیط زیست در دادگاه‌ها شد. پروین فرشچی همچنین درباره بررسی حقوقی مسائل محیط زیست گفت: در بررسی حقوقی خسارت‌های وارده به محیط زیست، علاوه بر بررسی راهکارهای دریافت خسارت، نباید از میحث احیای این آسیب‌ها غافل شویم. زمانی که خساراتی به محیط زیست وارد می‌شود، ضمن توجه به ارزش‌های اقتصادی منابع ملی از دست رفته، باید به راهکارهای موجود در خصوص جبران و احیای این خسارت‌ها نیز توجه کنیم. فرشچی خواهان کمک از قشر قویان جامعه و شناخت دقیق این قشر بر محیط زیست و درک تأثیر ارزش‌های اقتصادی و اجتماعی آن در جامعه شد. وی همچنین انجام طرح‌های آموزشی مرتبط برای قضات و کارشناسان حقوقی فعال در حوزه محیط زیست، به‌روزرسانی قوانین و مقررات و البته تهیه نظام ارزش گذاری اقتصادی محیط زیست و ارایه به مجموعه‌های قضائی را از دیگر راهکارهای تحقق و حفظ بهتر حقوق محیط زیست دانست. محیط زیست، به‌روز رسانی قوانین و مقررات و تدوین وکیل پایه یک دادگستری درباره امکان تحقق تشکیل دادگاه تخصصی محیط زیست پرداختیم. تدوین درباره قوانین موجود برای تشکیل

در هفته‌های گذشته محمد مجابی، معاون توسعه مدیریت، حقوقی و امور مجلس سازمان حفاظت محیط زیست کشور، در مراسم تقدیر از شهدای محیط زیست استان، هرمزگان گفت: لایحه حمایت از محیط بانان ضمن تکمیل، در دولت بررسی خواهد شد. البته این اتفاق رخ نداد.

همچنین مجابی با بیان این که شهادت سه محیط بان کشورمان در اوایل سال جاری، توجه دولتمردان به مسأله حمایت از محیط بانان را بیشتر کرد، افزود: یکی از مواد این لایحه است مجازات برای ضاربان محیط بان و تسریع در روند رسیدگی به پرونده‌های تخلف در حوزه شکار و صید و ابطال جواز سلاح متخلفان و گرفتن سلاح از آنان است. علیرضا تدین درباره قوانین

محیط زیست خواستار دادسراهای تخصصی

چندی پیش معاون محیط زیست دریایی سازمان حفاظت محیط زیست، در همایش حقوق سبز (حقوق محیط زیست) خواستار ایجاد واحدهای تخصصی دادرسی محیط زیست در دادگاه‌ها شد. پروین فرشچی همچنین درباره بررسی حقوقی مسائل محیط زیست گفت: در بررسی حقوقی خسارت‌های وارده به محیط زیست، علاوه بر بررسی راهکارهای دریافت خسارت، نباید از میحث احیای این آسیب‌ها غافل شویم. زمانی که خساراتی به محیط زیست وارد می‌شود، ضمن توجه به ارزش‌های اقتصادی منابع ملی از دست رفته، باید به راهکارهای موجود در خصوص جبران و احیای این خسارت‌ها نیز توجه کنیم. فرشچی خواهان کمک از قشر قویان جامعه و شناخت دقیق این قشر بر محیط زیست و درک تأثیر ارزش‌های اقتصادی و اجتماعی آن در جامعه شد. وی همچنین انجام طرح‌های آموزشی مرتبط برای قضات و کارشناسان حقوقی فعال در حوزه محیط زیست، به‌روزرسانی قوانین و مقررات و البته تهیه نظام ارزش گذاری اقتصادی محیط زیست و ارایه به مجموعه‌های قضائی را از دیگر راهکارهای تحقق و حفظ بهتر حقوق محیط زیست دانست. محیط زیست، به‌روز رسانی قوانین و مقررات و تدوین وکیل پایه یک دادگستری درباره امکان تحقق تشکیل دادگاه تخصصی محیط زیست پرداختیم. تدوین درباره قوانین موجود برای تشکیل

محیط بانان متناسب با محل انجام کار به‌طور میانگین سالانه ۵۲۴۰۰ دلار است. در محیط زیست شهر گانتیو کانادا تاکنون ۹ محیط بانان جان خود را از دست داده‌اند؛ ۶ نفر به علت تصادف رانندگی، حمله حیوانات و فاجعه‌های طبیعی، ۲ نفر هم به علت غرق شدن، برق گرفتگی و مرگ تصادفی.

وضعیت محیط بانان در استرالیا

محیط بانان استرالیایی وظیفه دارند فضای پارک‌های ملی را برای بازدید کنندگان امن کنند، در شرایط اورژانس کمک کنند و به بازدید کنندگان پارک‌های حفاظت شده ارزش‌های محیط زیست را آموزش دهند. در این کشور بدون داشتن هیچ گونه مدرک محیط بانانی هم می‌توان این کار را انجام داد، اما با داشتن مدرک و تجربه می‌توان به راحتی در استرالیا یک محیط بان شد. حداقل در آمد برای محیط بانان در این کشور ۱۴ هزار دلار و حداکثر آن ۲۷ هزار دلار است. هم‌اکنون تعداد محیط بانان کشته‌شده، سرفقمی شده است که این تعداد، به غیر از محیط بانانی است که در حین انجام مأموریت از صخره پرتاب شده یا در تعقیب و گریز با متخلفان تصادف کرده و جان باختند.

حیوانات، محیط زیست و...) و مناطق محافظت شده این کشورها حفاظت می‌کند. در آمریکا مدرک دانشگاهی مرتبط با این شغل برای محیط بان شدن لازم است. حقوق سالانه یک محیط بان آمریکایی ۵۲ هزار دلار است که با افزایش سابقه کار افزایش پیدا می‌کند. البته در مناطق مختلف حقوق آنها متفاوت است. تاکنون در پارک ملی آمریکا ۲۲ نفر از محیط بانان در حین انجام وظیفه به دلایل مختلف جان‌شان را از دست داده‌اند.

وضعیت محیط بانان در کانادا

محیط بانان در کانادا باید منابع طبیعی را مدیریت و امنیت عمومی را در پارک‌ها یا مناطق عمومی برقرار کنند. آنها باید فعالیت‌های دیگری همچون کمک به دانشمندان در انجام تحقیق، نظارت بر حیات وحش، جابه‌جایی حیوانات در صورت لزوم و... را هم انجام دهند. همچنین باید جلوی شکار غیرقانونی را بگیرند و علیه این گونه فعالیت‌ها مأموریت جمع کنند. محیط بانان در کانادا باید دارای مدرک کمک‌های اولیه از یک بیمارستان معتبر و مشخص و گواهی نامه رانندگی باشد و هیچ سابقه جنایی نداشته باشند. گفتنی است در این کشور محیط بانان همان قدرت بدنی را دارند که آتش نشانان‌ها دارند. در کانادا در آمد

مروری بر محیط بانان در سایر کشورها

بر اساس استاندارد جهانی هر هزار هکتار باید توسط یک محیط بان حفاظت شود. اما در ایران هر محیط بان از ۳ هکتار هکتار حفاظت می‌کند

وضع محیط بانان در ایران

هر فرد داوطلب محیط بان علاوه بر دارا بودن خصوصیات ظاهری مثل قد و وزن، پس از تست وضع آمادگی جسمانی، مجوز ورود به دوره یک هفته‌ای محیط بانانی می‌گیرد. در این دوره فرد به مناطق مختلف مانند مناطق بیابانی برده می‌شود و اگر در گذراندن این دوره موفق باشد، تبدیل به یک محیط بان می‌شود. نظام درجه‌بندی هم برای محیط بانان ایران ایلاخ شده است که در آن محیط بانان بر اساس سابقه، تخصص، مدرک تحصیلی و... درجه‌بندی می‌شوند. هم‌اکنون تعداد محیط بانان کشته شده، سه رقمی شده است که این تعداد، به غیر از محیط بانانی است که در حین انجام مأموریت از صخره پرتاب شده یا در تعقیب و گریز با متخلفان تصادف کرده‌اند. وضعیت محیط بانان در ایالت متحده آمریکا

مالک، مسئول جبران خسارت کسبه پلاسکو

که ساختمان پلاسکو نیز دارای مدیری برای تمشیت و اداره امور بوده باشد، حکم ماده ۱۴ از قانون مذکور، در خصوص آنان تسری خواهد داشت! مسئولیت ناشی از تشدید خسارت به واسطه نقص یا کمبود احتمالی وسایل امدادی

در این حادثه آتش نشانان مظلوم ما به قیمت از دست دادن جان و سلامتی خویش به بهترین شکل سعی در انجام وظایف قانونی خود داشتند، ولی آن چیزی که مشمول مقررات ایمن قانون امر است که آیا سازمان‌ها و ارگان‌های امداد رسانی از لحاظ ساخت‌افزایی در حدی بوده‌اند که امکان مواجهه و مقابله با چنین حوادثی را داشته باشند؟! البته درست است که علت بروز حریق دیگری بوده است ولی اگر به واسطه کمبود یا نقص احتمالی وسایل و تجهیزات بکار گرفته شده، عملاً موجبات تشدید خسارت و عدم امکان کنترل آتش و جلوگیری از تسریات آن در سایر نواحی ساختمان و در نتیجه فرو ریختن بنا، فراهم شده باشد، وفق ماده ۱۱ قانون مسئولیت مدنی، سازمان‌های ذی‌مداخل مسئول جبران خسارات وارده در آن بخش خواهند بود. به هر صورت اظهار نظر قطعی در خصوص مسئولیت مسئولان حادثه منوط به شناسایی عوامل آتش سوزی، طی یک رسیدگی همه‌جانبه فنی بوده و شاید هم علل متعددی در این حادثه دخیل باشند که در این صورت باید میزان دخالت هر عامل در بروز این حادثه روشن شود!

ایمن سازی، لحاظ نشده و ظاهر مالک نیز به دستورات شهرداری و قوهی نهاده، فلذا شهرداری قانوناً باید راساً ایمن سازی ساختمان را انجام می‌داد که متأسفانه این امر محقق نشده، بنابراین شهرداری نیز به واسطه عدم اجرای تکالیف قانونی، در حادثه مذکور مسئولیت دارد و استناد به قاعده تحذیر رافع مسئولیت شهرداری نخواهد بود!

مسئولیت مدیر یا مدیران ساختمان

بموجب ماده ۸ قانون تملک آپارتمان‌ها، در ساختمان‌هایی که مشمول مقررات ایمن قانون می‌شوند، در صورتی که عده مالکان از ۳ نفر تجاوز کند، مجمع عمومی مالکان مکلفند مدیر یا مدیرانی را برای اداره امور ساختمان معین کنند و به موجب ماده ۱۴ همان قانون، مدیر یا مدیران یک ساختمان موظفند تمام بنا را به‌عنوان یک واحد در مقابل آتش‌سوزی بیمه کنند و در صورت عدم انجام این تکلیف و بروز حریق، مدیر یا مدیران مذکور مسئول جبران خسارات وارده هستند؛ در بادی امر به‌نظر می‌رسد از آن‌جایی که ظاهر ساختمان پلاسکو یک مالک دارد، از شمول ماده ۱۴ قانون مذکور خروج موضوعی خواهد داشت! ولی وفق ماده ۸ از قانون مذکور، تعیین مدیر ساختمان برای ساختمان‌هایی که بیش از ۳ مالک دارند، به‌عنوان یک تکلیف قانونی مقرر شده است و این امر مانع از آن نیست که در ساختمان‌هایی که مالکان آن کمتر از حد نصاب مذکور باشند، امکان تعیین اختیاری مدیر یا مدیران ساختمان، قانوناً ممنوع باشد؛ فلذا در صورتی

عکس: سعید قاضی‌حسینی / شهرود

داشته و پس از کسب نظر مأمور فنی خود، موارد را به صاحبان اماکن مذکور طی ابلاغیه مدت‌داری اعلام کند و در صورت عدم انجام اقدامات مورد نظر توسط مالک، راساً نسبت به رفع خطر اقدام کرده و هزینه آن را به‌انضمام جریمه قانونی اخذ کند؛ ظاهر شهرداری اختیاری مبنی بر اعلام احتمال بروز حریق در ساختمان مذکور صادر و به مالک ابلاغ کرده است ولی به نظر می‌رسد در اختیاری‌های صادره تشریفات قانونی مذکور از جمله تعیین ضرب‌الاجل جهت

مستندات به فعل آنان بوده است: اگر پس از بررسی فنی و تخصصی روشن شود که عمد یا خطا و بی احتیاطی انسانی سبب حریق در بخشی از ساختمان و تسریات آن به سایر بخش‌ها و در ادامه انهدام ساختمان بوده است، باید گفت مباشر یا مسبب حادثه حسب مورد وفق مواد ۳۲۸ و ۳۳۱ قانون مدنی و ماده ۴۹۲ قانون مجازات اسلامی مسئول جبران خسارات مالی و همچنین خسارات جانی و بدنی خواهد بود!

مسئولیت بنیاد مستضعفان به‌عنوان موجد و مالک ساختمان

با توجه به ماده ۴۸۶ قانون مدنی و ماده ۲۰ قانون روابط موجد و مستاجر سال ۵۶ بنیاد مستضعفان به‌عنوان موجد موظف به تعمیرات کلی و اساسی بوده است لذا مشارالیه به دلیل عدم انجام این وظیفه قانونی و قراردادی در واقع مرتکب تریط و ترک فعل شده و مکلف به جبران خسارات مالی مستاجر است. در خصوص خسارات مالی وارده به اشخاص ثالث و املاک مجاور نیز وفق مواد ۳۳۱ و ۳۳۲ قانون مدنی و از آن جایی که به واسطه اختیارات شهرداری و وقوف مالک بر وجود نواقص و عیوب ساختمان و امکان بروز حادثه مفروض است، لذا مسئول به شمار خواهد آمد. در خصوص خسارات جانی و بدنی نیز مالک (بنیاد مستضعفان)، وفق

خسارات این حادثه اسفبار هستند؟! مسئولیت شخصی یا اشخاص احتمالی که حادثه مستند به فعل آنان بوده است: اگر پس از بررسی فنی و تخصصی روشن شود که عمد یا خطا و بی احتیاطی انسانی سبب حریق در بخشی از ساختمان و تسریات آن به سایر بخش‌ها و در ادامه انهدام ساختمان بوده است، باید گفت مباشر یا مسبب حادثه حسب مورد وفق مواد ۳۲۸ و ۳۳۱ قانون مدنی و ماده ۴۹۲ قانون مجازات اسلامی مسئول جبران خسارات مالی و همچنین خسارات جانی و بدنی خواهد بود!

مسئولیت بنیاد مستضعفان به‌عنوان موجد و مالک ساختمان

با توجه به ماده ۴۸۶ قانون مدنی و ماده ۲۰ قانون روابط موجد و مستاجر سال ۵۶ بنیاد مستضعفان به‌عنوان موجد موظف به تعمیرات کلی و اساسی بوده است لذا مشارالیه به دلیل عدم انجام این وظیفه قانونی و قراردادی در واقع مرتکب تریط و ترک فعل شده و مکلف به جبران خسارات مالی مستاجر است. در خصوص خسارات مالی وارده به اشخاص ثالث و املاک مجاور نیز وفق مواد ۳۳۱ و ۳۳۲ قانون مدنی و از آن جایی که به واسطه اختیارات شهرداری و وقوف مالک بر وجود نواقص و عیوب ساختمان و امکان بروز حادثه مفروض است، لذا مسئول به شمار خواهد آمد. در خصوص خسارات جانی و بدنی نیز مالک (بنیاد مستضعفان)، وفق

خبر تاسف‌بار حریق و فرو ریختن ساختمان پلاسکو تهران و فوت مظلومانه تعدادی از هموطنان عزیز، خصوصاً آتش نشانان غیور و جان برکف، ایران را فرا گرفته و هر لحظه ابعادی دلخراش‌تر از این فاجعه به گوش می‌رسد؛ فاجعه‌ای که مانند نلمه‌های جبران‌ناپذیر احساسات هموطنان را برانگیخته و اذهان عمومی در انتظار روشن شدن علل حادثه و معرفی مسئولان آن هستند، هر چند بررسی ابعاد فنی بروز این حادثه با توجه به وسعت آن، زمان‌بر به نظر می‌رسد ولی اظهارات اولیه مسئولان دالت بر این امر دارد که احتمالاً فرسودگی بنا و تاسیسات برق‌رسانی یا خطای انسانی، علت اصلی حادثه بوده است. ساختمان پلاسکو با قدمتی بیش از ۵۰ سال که از نخستین ساختمان‌های بلندمرتبه ایران و خاورمیانه بوده است، پس از انقلاب در پی اعدام و صادرة اسامی مالک اولیه، به بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی منتقل شد ولی حق کسب و پیشه یا سرفق‌لی واحدهای تجاری آن متعلق به اشخاص متعددی است. با این مقدمه به پاسخ این پرسش خواهیم پرداخت که چه شخصی یا اشخاصی مسئول جبران